

Monitoimijaisen päihdetyön kehittäminen Päijät-Hämeessä

Kehittäminen kytkeytyi alueella jo toimivaan päihteitä käyttävän nuoren ympärillä työskentelevien ammattilaisten verkostoon, joka kehittää päihteitä käyttävien nuorten palveluita. Hankesuunnitelman tavoitteita muokattiin vastaamaan organisaation henkilöstötilannetta, käynnissä olevaa kehittämistä ja organisaation tarpeita.

Päihteitä käyttävän nuoren kanssa työskentelevä verkosto

- Päihteitä käyttävien nuorten kanssa toimivat ammattilaiset tutustuivat verkostossa toistensa työhön, jotta yhteistyö ja yhteyden ottaminen helpottuivat.
- Lisättiin ymmärrystä siitä, mikä kenenkin rooli on nuorta kohtaavassa systeemissä.
- Kokemusasiantuntijat olivat tärkeä osa verkostoa.

Hankkeen tulokset

Yhdessä työskentelemällä selkeytettiin

- Millaista ehkäisevää ja korjaavaa päihdetyötä kentällä tehdään?
- Mitä tapahtuu ennen palvelukontaktia?
- Millaisilla palveluilla nuoria voitaisi auttaa yhdessä?
- Tietoa käytetään jatkossa Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen palvelupolkukehittämisessä. Sen tavoitteena nuoren ympärille kootun digitaalisen ja konkreettisen palvelupolun kehittäminen.

Kehittämisen onnistumiset ja haasteet

- Monialaisen kehittämisen kannalta oli tärkeää, että paikalla oli laaja edustus so-te-si-alojen ammattilaisia.
- Hanketta suunnitellessa on tulevaisuudessa tärkeää huomioida käytettävissä olevat työntekijäresurssit erityisesti silloin, kun on tarkoitus kehittää palveluita, jotka edellyttävät henkilöstöltä huomattavaa työpanosta.
- Hankkeen alussa olisi tärkeää käydä neuvottelu siitä, mitä konkreettisesti voidaan toteuttaa.

Osallisuus-työpaketti Päijät-Hämeessä

Osallisuutta edistettiin Päijät-Hämeessä systeemistä työtettä vahvistamalla sekä kutsumalla kokemusasiantuntijoita mukaan kehittämispäiviin. Lisäksi jälkihuoltonuoret olivat mukana sekä paikallisessa vertaistoiminnassa että Lastensuojelun Keskusliiton nuorten päivän toteuttamisessa.

Kokemusasiantuntijat kehittämistyössä

- Kehittämistyöpajoihin kutsuttiin hankkeen aikana kokemusasiantuntijoita. Heidän työpanoksensa koettiin erittäin tärkeäksi. Kokemusasiantuntijat nostivat esiin esimerkiksi toimivan työskentelysuhteen tärkeyden asiakasnäkökulmasta
- Yhdessä –työvälineen kehittämisessä kokemusasiantuntijat auttoivat asiakasystävällisyyden ja osallisuuden huomioimisessa merkittävästi.

Vertaistoiminta

- Jälkihuoltonuorten vertaisryhmän avulla tarjottiin nuorille mahdollisuus tavata muita lastensuojelun asiakkuudessa olleita nuoria aikuisia. Yhteisiä tapaamisia oli kuukausittain.
- Jälkihuoltonuorten vertaistapaamisissa vietettiin yhdessä aikaa pienen purtavan äärellä. Lisäksi järjestettiin toiminnallista tekemistä.
- Päijät-Hämeestä oli mukana nuori suunnittelemassa ja toteuttamassa Lastensuojelun keskusliiton nuorten päivää.

Osallisuuden kehittämisessä huomioitavaa

- Väliillisen osallisuuden edistämisen lisäksi on tärkeää huomioida suoran osallisuuden mahdollisuudet esimerkiksi vertaisryhmän muodossa.
- Vertaistoiminnan käynnistäminen ja ylläpitäminen edellyttävät työpanosta, jonka riittävyys on hyvä arvioida ennakkoon ja huomioida siten, että ryhmien toteuttaminen voidaan sovittaa osaksi perustoimintaa.

Monitoimijainen arviointi -työpaketti Päijät-Hämeessä

Monitoimijaisen arvioinnin keskeisin kehittämisen kohde Päijät-Hämeessä oli arvioinnin sisällöllinen tasalaatuisuus ja työskentely rajapinnoilla. Ammattilaiset toivoivat myös arviointia tukevia työvälineitä sekä ammattilaisten kesken että asiakkaan kanssa käytettäväksi. Näitä tavoitteita tuettiin kehittämällä Yhdessä –arviointityöväline asiakkaalle ja ammattilaiselle sekä edistämällä lastensuojelun ja perhesosiaalityön rajapintatyökalun käyttöönottoa.

Yhdessä-arviointityöväline asiakkaalle ja ammattilaiselle

- Yhdessä-tövälineen kehittämisen tavoitteena oli asiakasystävällinen, yhteistä arviointia tukeva työväline.
- Yhdessä-arviointityövälineen kehittäminen lähti ammattilaisten toiveesta: tarvitaan asiakkaalle ymmärrettävää arviointia.
- Yhdessä-tövälinettä kokeiltiin pienimuotoisesti hankkeen aikana. Tulokset olivat rohkaisevia.

Lastensuojelun ja perhesosiaalityön rajapinta arvioinnissa

- Lastensuojelun, perhesosiaalityön ja lastensuojelulaitosten kehittämispäivissä rajapinnoilla työskentely, yhteinen arviointi ja tiedon siirtyminen olivat keskeisimpiä yhteisen työn edelleen kehittymisen ja hyvien käytäntöjen jakamisen paikkoja.
- Rajapintatyön tueksi esiteltiin lastensuojelun ja perhesosiaalityön rajapintatyökalu, joka kehitettiin Lape-hankkeessa.
- Työvälineiden käyttökokeilut jatkuvat Tulevaisuuden lastensuojelu -hankkeen jälkeen.

Kehittämisen onnistumiset ja haasteet

- Hankkeen tavoitteita sovitettiin tukemaan keskeisimpiä kysymyksiä ammattilaisten arjessa. Hankkeen tavoitteiden asettelu olisi mielekästä suhteuttaa alueellisiin tarpeisiin jo suunnitteluvaiheessa.
- Arvioinnissa käytettävästä teoreettisesta viitekehyksestä ei ole valtakunnallista konsensusta. Monitoimijaisen arvioinnin valtakunnallinen yhdenmukaisuus tukisi sote-alueiden ammattilaisten yhdessä tekemää arviointityötä.

Systeeminen työote Päijät-Hämeessä

Päijät-Hämeessä lastensuojelun ja perhesosiaalityön tulossyksikössä kehittämisen tavoitteena oli yhteinen ymmärrys systeemisestä työotteesta eri ammattilaisten arjessa ja oman työn ja toimintatapojen systeemisyiden kehittäminen.

Systeemisen työotteen koulutukset lastensuojelun ja perhesosiaalityön tulossyksikössä

- Henkilöstön koulutuksen tavoitteena oli tulossyksikön yhteisen ajattelu- ja toimintatavan vahvistuminen.
- Systeemisen työotteen koulutuksia oli kaikkiaan neljä. Osallistujia oli yhteensä 160.
- Kehittämispäivissä tunnistettiin ja jaettiin hyviä käytäntöjä ja osaamista sekä kartoitettiin yhteisen kehittämisen ja oppimisen tarpeita.

Lastensuojelulaitosten systeeminen koulutus ja kehittäminen

- Lastensuojelulaitosten systeeminen koulutus painottui laitosten sisäiseen ja väliseen systeemiin sekä asiakaskohtaamisiin.
- Laitoksen koko systeemiä kehitettiin tunnistamalla suhdeperustaisen työn kohdat, joita voidaan vahvistaa. Tuloksena oli laitosten koko systeemin toiminnan kirkastaminen ja systeemisten kohtaamisten paikan löytäminen.
- Kehittämiseen osallistui koko henkilökunta. Esimiesten ja perhekuntoutusohjaajien yhteiskehittäminen oli pohjana koko työyhteisön yhteisen systeemin kehittymiselle.

Kehittämisen onnistuminen ja haasteet

- Systeemisen työotteen tärkein edellytys on systeeminen, suhdeperustainen johtaminen.
- Yhteinen ymmärrys systeemisestä työotteesta ja systeemisen työotteen ylläpitäminen edellyttää sitä tukevia rakenteita ja suunnitelmallista kehittämistä.
- Ammattilaisten ja esimiesten on tärkeää voida yhteiskehittää toimintatapojaan niin, että ne kehittyvät samaan suuntaan.
- Avaintoimijoiden työryhmä, joka pysähtyy ajoittain systeemisen työotteen kehittämisen ympärille, voisi tukea sote-alueilla yhteistä systeemisen työotteen kehittymistä.